

Energipriser

Martin Kristian Brauer
Finn Christensen
Lars-Bo Jacobsen

mkbr@lf.dk 2818 1041
fch@lf.dk 2724 5639
lbja@lf.dk 2974 2673

Energi er et vigtigt element i fødevarereproduktionen. En betydelig del af de samlede driftsomkostninger i landbruget kan henføres til udgifter til energi. I fødevarereindustrien anvendes ligeledes betydelig energi i transformationen af råvarer til fødevarer. Dette notat belyser betydningen af de aktuelt stigende energipriser gennem værdikæden for fødevarerehvervet¹. De væsentligste konklusioner er:

- Dieselolie er den primære energikilde i landbruget, mens naturgas og elektricitet er den primære energikilde i fødevarereindustrien.
- Fastholdes energipriserne gennem hele 2022 på samme niveau som ved udgangen af 2021, så kan fødevarerehvervet i 2022 se frem til en samlet energiomkostning på 14 mia. kr.
- I Danmark vurderes de stigende priser på naturgas og el at føre til en stigning i outputpriserne på produkterne i fødevarereindustrien på godt 7,6 pct. i 2022, hvis det aktuelle prisniveau fastholdes.

De stigende energipriser er også en drivkraft for prisudviklingen. Siden sommeren 2021 er priserne på energi steget meget kraftigt, herunder prisen på fossile brændstoffer, der i mange lande er et vigtigt element i produktionen af landbrugsvarer. En betydelig del af de samlede driftsomkostninger i landbruget er således udgifter til energi. De stigende energipriser har også ført til høje priser på gødning.

Dieselolie, elektricitet og naturgas er de primære energikilder

I 2020 var 79,9 pct. af fødevarerehvervets energiforbrug fordelt på dieselolie, elektricitet og naturgas. De resterende godt 20 pct. af forbruget er fordelt på yderligere cirka 40 energityper, herunder 14 typer af vedvarende energi.

For landbruget og gartnerierne var det samlede energiforbrug på 29.500 TJ. Den primære energikilde er fossile brændstoffer især i form af dieselolie som den dominerende energikilde. Knap halvdelen af energiforbruget kan således henføres til dieselolie. For gartnerierne isoleret set gælder dog, at deres energjudgifter primært kan henføres til naturgas og fjernvarme.

I fødevarereindustrien er der to dominerende energikilder, der med 73,6 pct. af forbruget skiller sig ud: El udgør 42,7 pct. mens naturgas udgør 30,9 pct. Gas vedrører især procesopvarmning, tørring og til dels afsvidning, mens en væsentlig del af elektriciteten anvendes på køleanlæg, ventilation, varmeblæsere og elmotorer.

---

¹ I forhold til den af L&F normalt anvendte sektorafgrænsning, omtalt som 'fødevarereklyngen', er opgørelsen her dels ekskl. agroindustrien, der ikke har en selvstændig branchegruppering i Danmarks Statistiks energiregnskab og dels uden engrosavancer for eksporterede varer fra erhvervet. I lyset heraf anvendes betegnelsen 'fødevarerehvervet' i notatet her. Opgørelsen er baseret på samme definitioner og klassifikationer som nationalregnskabet.

Bruttoenergiforbruget² fordelt på kilder 2020, TJ

		Diesel- olie	El	Naturgas	VE	Fjern- varme	Øvrige	I alt
A	Landbrug og gartneri	14.100	7.700	1.000	3.800	2.000	900	29.500
B	Fiskeri	4.900	400	0	0	0	0	5.300
C	Slagterier	200	2.300	1.400	400	100	100	4.500
D	Fiskeindustri	100	600	900	200	0	400	2.300
E	Mejerier	200	3.000	2.500	700	0	100	6.500
F	Bagerier, brødfabrikker mv.	200	1.400	1.100	200	100	100	3.000
G	Anden fødevarerindustri	400	2.900	1.400	600	200	1.800	7.400
H	Drikkevarerindustri	200	800	800	400	0	0	2.200
	Fødevarerhvervet i alt	20.300	19.200	9.000	6.300	2.400	3.400	60.700
----- Andele (af samlet forbrug, indenfor hver afgrænsning), pct. -----								
A	- Landbrug og gartneri	47,7	26,1	3,6	12,8	6,7	3,1	100
C-H	- Fødevarerindustrien	5,1	42,7	30,9	9,9	1,8	9,6	100
A-H	- Fødevarerhvervet i alt	33,4	31,6	14,9	10,4	4,0	5,6	100

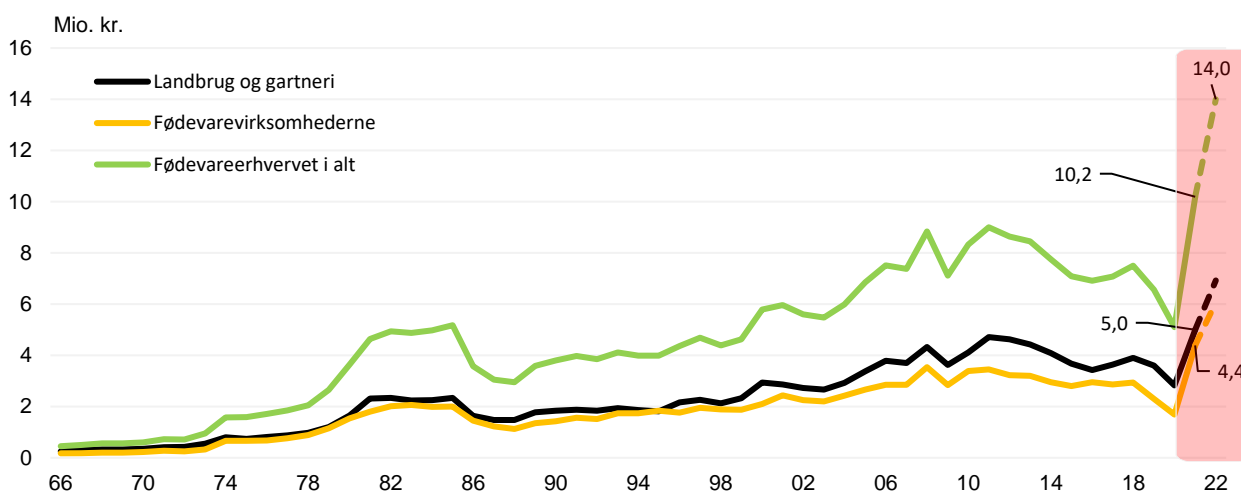
Kilde: Landbrug & Fødevarer, baseret på Danmarks Statistiks energimatricer

Det er dyrt for virksomhederne med høje priser på gas og elektricitet

Fødevarerhvervets udgifter til energi beløb sig i 2021 til godt 10 mia. kr. Det er i et historisk perspektiv den højeste (nominelle) udgift og afspejler de kraftigt stigende energipriser i andet halvår 2021. Omvendt var fødevarerhvervets udgifter til energi på kun 5 mia. kr. i 2020. Det afspejler det lavere aktivitetsniveau som følge af udbruddet af covid-19 kombineret med meget lave energipriser.

For at illustrere betydningen af de aktuelt høje energipriser, er der foretaget en scenarieberegning, hvor energipriserne fra 4. kvartal 2021 fastholdes gennem hele 2022. Resultatet er, at fødevarerhvervets samlede energiomkostninger vil stige til 14 mia. kr. For landbruget og gartnerierne beløber udgiften sig til knap 7 mia. kr. og for fødevarerindustrien beløber omkostningen sig til godt 6 mia. kr.

Fødevarerhvervets direkte energiomkostninger

Kilde: Landbrug & Fødevarer, pba. DST, ENS, Nordpool og SEAS-NVE

² Bruttoenergiforbruget angiver det faktiske/registrerede energiforbrug korrigeret for brændselsforbruget tilknyttet dette forbrug. Forbrug af biobrændsler og kul til produktion af el og fjernvarme er fordelt ud på forbruget af el og fjernvarme, for at undgå dobbeltregning af energivarer, der bruges til fremstilling af andre varer.

Forbruget af energi udgør en betydelig del af produktionsomkostningerne i landbruget, hvor det direkte indkøb af energi udgjorde 6,8 pct. af de samlede omkostninger. Dertil kommer tilkøb af gødning, som udgør yderligere 2,6 pct. Det betyder, at 9,4 pct. af de samlede produktionsomkostninger afhang af energiprisen i 2020 - og det var vel og mærke *før* energiprisernes voldsomme stigning.

I fødevarerindustrien er udgifterne til direkte køb af energi lavere, målt op mod de samlede produktionsomkostninger. Således udgør det direkte indkøb af energi omtrent 2,5 pct. i gennemsnit af fødevarerindustriens produktionsomkostninger i 2020. Med de allerede kendte prisstigninger vil fødevarerindustriens omkostninger stige med 160 pct. i 2021. Ved fastholdt produktion og øvrige omkostninger vil udgifterne i 2021 dermed udgøre mere end dobbelt så meget af de samlede omkostninger end året før.

Risikoafdækning af de største omkostningsposter i produktionen er udbredt blandt de store veletablerede virksomheder i fødevarerindustrien. Således vil en del virksomheder have energi på kontrakt. For fødevarerindustrien som helhed gælder, at udgifterne til energi løbende stiger gennem 2022 i takt med, at de nuværende kontrakter udløber og nye skal indgås. Det giver virksomhederne handlerum for planlægning. Således vil de stigende udgifter indtræffe gennem hele 2020 med en vis forsinkelse og de samlede udgifter vil være lavere i 2022 end den angivne scenarieberegning.

Det skal yderligere bemærkes, at beregningerne er foretaget under forudsætning af, at prisniveauet for sidste kvartal 2021 fastholdes. Såfremt priserne falder eller stiger i forhold til dette niveau, vil virksomhedernes omkostninger tilsvarende ændres.

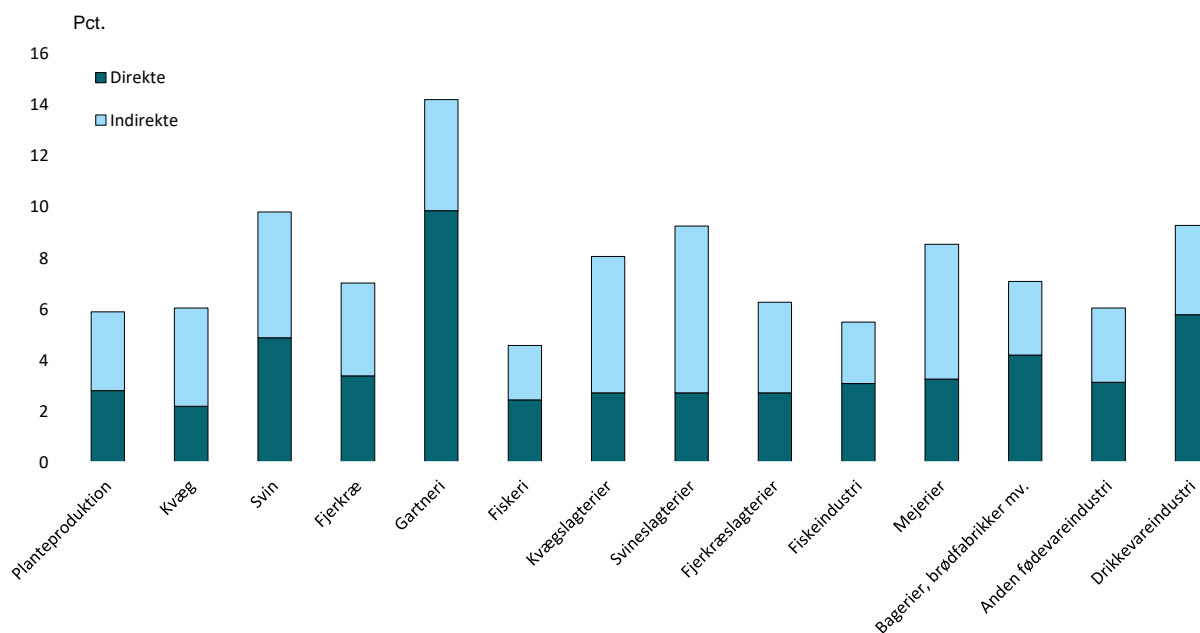
Vigtigt at tage højde for de indirekte udgifter til energi

Fødevarerhvervets direkte udgift til energi udgøres af køb af dieselolie, naturgas, el mv., der anvendes som led i produktionsprocessen. Men i produktionen indgår mange andre varer og tjenester, herunder fx transportydelser, halvfabrikata, gødning og for fødevarerindustriens køb af produkter fra landbruget. Når prisen på energi stiger, så stiger prisen på disse inputfaktorer også. Denne omkostning betegnes som den indirekte udgift til energi.

Tages der højde for de indirekte udgifter som følge af de stigende udgifter til gas og energi, så kan det forventes, at outputpriserne på produkterne fra fødevarerindustrien vil stige med 7,6 pct. i 2022, hvis det aktuelle prisniveau fastholdes. Det antages, at de stigende energiomkostninger overvæltet helt til næste led i værdikæden. Det tager længere tid før denne udgift slår igennem og det vil i praksis ikke ske fuldstændigt. Men fastholdes priserne på længere sigt, vil en stor del gå gennem værdikæden til forbrugerne.

Det er en relativ stor variation i, hvordan de indirekte udgifter påvirker de forskellige brancher indenfor fødevarerindustrien. For svineslagterierne ses fx, at en stor del af de stigende omkostninger (6,5 pct. point af de 9,2 pct.) kommer via indirekte effekter – og de kommer løbende gennem året med en vis forsinkelse. Det skal ses i lyset af det prisefterløb, der er på forbrugerprisen på gris. En tilsvarende effekt kan ses hos mejerier, hvor også ca. halvdelen af prisstigningen kommer via indirekte effekter.

Fødevareerhvervets udgifter til energi, input-output beregnet priggennemslag

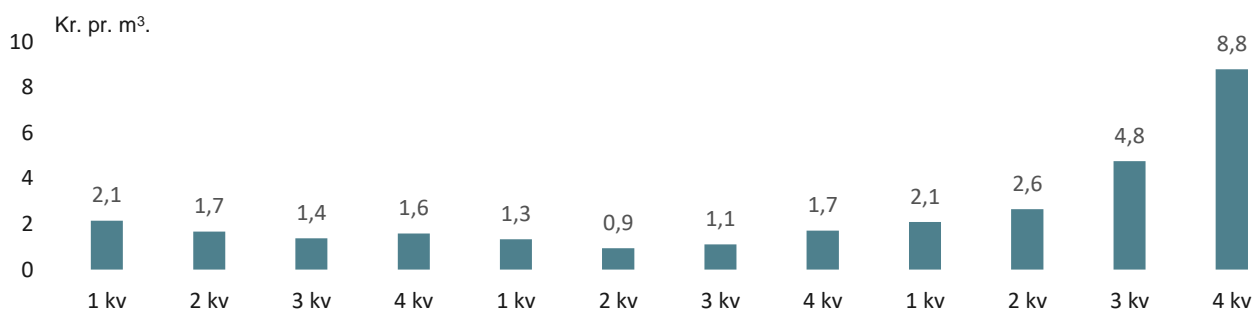

Kilde: Egne beregninger pba. input-output tabeller

Udvikling i energipriserne

Gasprisen steg med 259,4 pct. fra 2020 til 2021 svarende til 3,3 kr. ekstra pr. m³. Udgangspunktet for udviklingen er den rå gaspris beregnet ud fra foregående måneds dagspriser tillagt transportomkostninger (transmissionen)³ ud til kunden. Der er i beregningerne taget udgangspunkt i SEAS-NVE's gaspriser for erhvervslivet. Prisen på naturgas er for virksomheder som tidligere har haft en gaskontraktperiode (prisen har været låst), som nu er udløbet og en ny kontrakt ikke er tegnet⁴. Dvs. prisen afspejler spotprisen på naturgas. SEAS-NVE's gaspris var på 2,1 kr./m³ i gennemsnit i første kvartal, men steg til 8,8 kr./m³ i fjerde kvartal af 2021.

Gns. erhvervspris på naturgas (kvartal)

Anm.: De angivne priser er inkl. transmission men ekskl. moms.

Kilde: Landbrug & Fødevarer, SEAS-NVE.

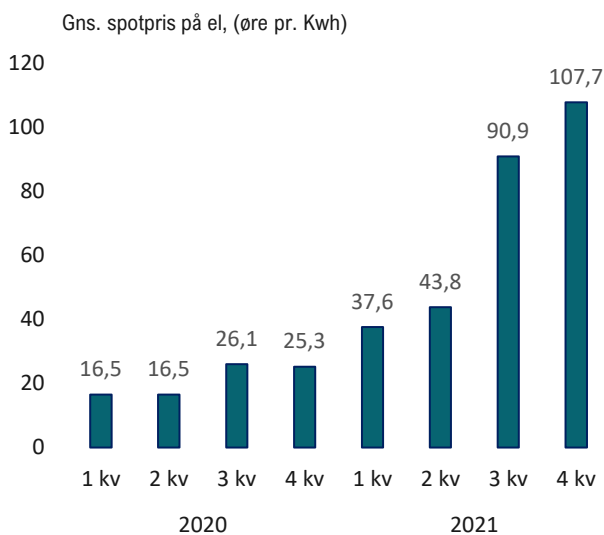
³ Transmission er betaling for at få naturgassen transporteret igennem det statslige selskab Energinet.dk's overordnede gassystem.

⁴ Kilde: SEAS-NVE for køb af naturgas.

Udvikling i elprisen

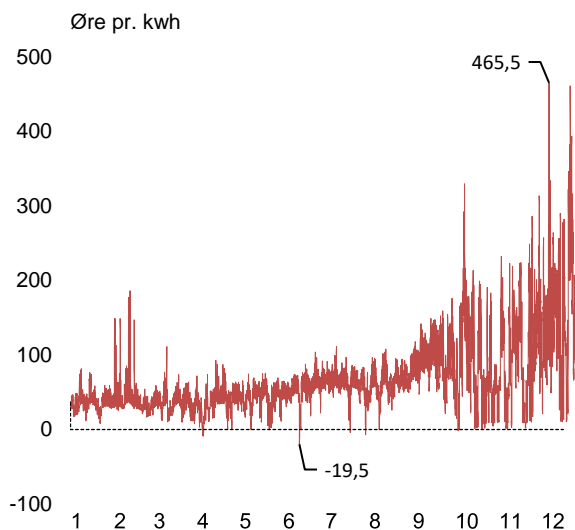
Prisen på el steg med 232 pct. fra 2020 til 2021 svarende til 49 øre ekstra pr. kWh for den rå el-spotpris uden skat eller andre afgifter. Prisen har været stigende hen over året, især i anden halvår. El-spotprisen var i gennemsnit 37,6 øre pr. kWh i første kvartal, men steg til 107,7 øre pr. kWh i fjerde kvartal af 2021.

Gns. spotpris på el (kvartal)

Anm.: De angivne priser er den rå elpris uden skat og afgifter.
Kilde: Landbrug & Fødevarer, baseret på Nordpool (DK2_dag).

Spotpris på el (timer)

Anm.: De angivne priser er den rå elpris uden skat og afgifter.
Kilde: Landbrug & Fødevarer, baseret på Nordpool (DK2_timer).